

Granskning av resursfördelning och förutsättningar för en likvärdig skola

Tyresö kommun

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund	4
2.2. Syfte och revisionsfrågor	4
2.3. Genomförande och avgränsning	5
2.4. Revisionskriterier	5
3. Organisation, mål och resurser	6
3.1. Iakttagelser	6
3.2. Bedömning	12
4. Systematiskt kvalitetsarbete	14
4.1. Iakttagelser	14
4.2. Bedömning	21
5. Slutsats	23
6. Källförteckning	26
Bilaga 1. Revisionskriterium	27
Kommunallagen (2017:725)	27
Skollagen (2010:800)	27
Skolverkets allmänna råd med kommentarer: Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet	28
Bilaga 2. Statistik	29
Tabell 1. Lärarstatistik	29
Bilaga 3. Enkät till rektorer	31

1. Sammanfattning

EY ha på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Tyresö kommun granskat barn- och utbildningsnämndens arbete med kvalitet och likvärdighet inom grundskolan och fritidshemmet. Den sammanfattande bedömningen är att barn- och utbildningsnämnden delvis säkerställer ett ändamålsenligt arbete för att skapa likvärdighet mellan kommunens grundskolor och fritidshem.

Det finns en politiskt antagen modell för fördelning av resurser som tar hänsyn till socioekonomiska faktorer. Nämnden måste se till att resurserna bidrar till att kompensera för elevers olika förutsättningar samt öka transparensen i fördelningen till fritidshem och avseende de tilläggsbelopp de kommunala enheterna kan tilldelas utifrån extraordinära stödbehov.

Generellt har grundskolan bättre uppföljning och dokumentation av kvalitet och likvärdighet jämfört med fritidshemmen. För grundskolan finns i stor utsträckning mallar, dokumenterade uppföljningar och sammanställningar avseende måluppfyllelsen i kunskapsuppdraget. Nämnden behöver dock utveckla analysen och i ökad utsträckning besluta om åtgärder för att öka likvärdigheten i skolan.

Gällande fritidshemmen brister nämnden i arbetet med att säkerställa kvalitet och likvärdighet. Bedömningen grundar sig på att det i stor utsträckning saknas uppföljningar och analys samt åtgärder i syfte att förbättra verksamhetens kvalitet och öka dess likvärdighet.

Bilden av att nämnden med fördel kan utveckla sitt arbete enligt ovan förstärks av att det idag finns stora skillnader i måluppfyllelsen mellan de kommunala grundskolorna och att det exempelvis framgår att det råder bristande likvärdighet inom exempelvis områdena betyg och bedömning.

En bristande kvalitet och likvärdighet innebär att elever kan få olika kvalitet på utbildning, vilket på sikt påverkar deras framtida studie- och karriärmöjligheter.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderas nämnden att:

- ▶ Säkerställa att alla rektorer vet vad tilldelningen till den egna skolan och fritidshemmet baserar sig på och att de upplever tilldelningen transparent och förutsägbar.
- ▶ Följa upp konsekvenser av resursfördelningsmodellen (inklusive SALSAtillägg och verksamhetsstöd) med fokus på att säkerställa att resurser fördelas utifrån barn och elevers förutsättningar och behov och att resurserna får förväntad effekt.
- ▶ Säkerställa dokumentation, uppföljning och analys av fritidshemsverksamhetens måluppfyllelse och kvalitet på både enhets- och huvudmannanivå.
- ▶ Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet utveckla uppföljningen av de kommunala målen (indikatorer) samt analysen av verksamhetens

måluppfyllelse samt vid behov besluta om insatser för att utveckla utbildningens måluppfyllelse och stärka likvärdigheten.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Enligt skollagen (2010:800) ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var den anordnas. Alla barn och elever ska ha möjligheten att nå sin fulla potential oavsett vilken skola hen går på och har rätt till utbildning av hög kvalitet. Detta brukar benämnas skolans kompensatoriska uppdrag. I skollagen anges vidare att såväl kommunen som rektorn på den enskilda skolan ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barns och elevers olika förutsättningar och behov.

Andelen elever i Tyresös kommunala skolor som i årskurs 9 har godkänt betyg i alla ämnen är i genomsnitt 77 procent vilket är över riksnittet (71 procent). Men skillnaderna mellan olika skolor i kommunen är mycket stora (som lägst 54 procent och som högst 97 procent).¹

Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till studier på ett nationellt yrkesprogram ligger på 85 procent, vilket är i nivå med riksnittet (84 procent) och här är skillnaderna mellan skolorna i kommunen något mindre även om det skiljer ca 20 procentenheter mellan den skola med lägst (77 procent) och högst (96 procent) andel behöriga.

De förtroendevalda revisorerna har med grund i ovanstående och i sin riskanalys beslutat att genomföra en granskning av barn- och utbildningsnämndens arbete för en likvärdig skola.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syfte är att bedöma om barn- och utbildningsnämnden säkerställer ett ändamålsenligt arbete för att skapa likvärdighet mellan kommunens grundskolor och fritidshem.

I granskningen ska följande revisionsfrågor besvaras:

- ▶ Har nämnden en resursfördelningsmodell som tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov?
  - Upplever rektorerna att det är en tydlig och förutsägbar resursfördelningsmodell?
  - Upplever rektorerna att resursfördelningsmodellen tar hänsyn till den enskilda skolans förutsättningar och behov?
- ▶ Gör nämnden jämförelser och analyser kring elevernas måluppfyllelse på de kommunala grundskolorna?

---

¹ Samtliga statistikuppgifter är hämtade från Kolada och avser läsåret 2022/2023.

- ▶ Sker det ett aktivt arbete avseende att skapa likvärdighet mellan grundskolor och fritidshem? Till exempel vad avser personaltäthet, personalens kompetens och skolornas/fritidshemmens kvalitetsarbete.
- ▶ Har nämnden säkerställt att kvalitetsarbetet dokumenteras på ett tillfredställande sätt, på såväl enhetsnivå som övergripande?

2.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen avser barn- och utbildningsnämnden. Granskningen avgränsas till att gälla grundskola samt fritidshem. Granskningen har genomförts genom intervjuer, dokumentstudier och en enkätundersökning. Intervjuer har genomförts med centrala funktioner och tre grundskolerektorer. För fullständig lista med intervjuade och källor, se kapitel 6.

Inom ramen för granskningen skickades en enkät ut till samtliga grundskolerektorer i kommunen med syfte att skapa en bild av hur de upplever arbetet med resursfördelningen och arbetet med att skapa likvärdighet mellan kommunens grundskolor och fritidshem.

Svarsfrekvensen blev, trots påminnelser, inte mer än 67 procent (10 av 15 rektorer svarade). Svaren kommer därmed att tolkas med viss försiktighet. En sammanställning av enkätsvaren finns i bilaga 3.

Inom ramen för granskningen presenteras också för granskningsområdet relevant offentlig statistik som rör området likvärdighet. Redovisningen omfattar såväl de kommunala skolorna som skolor belägna i kommunen med annan huvudman än kommunen.

2.4. Revisionskriterier

Granskningens bedömningar utgår från följande revisionskriterier. För att läsa mer om revisionskriterierna, se bilaga 1.

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Skollagen (2010:800)
- ▶ Skolverkets allmänna råd med kommentarer: Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet

3. Organisation, mål och resurser

I avsnittet redovisas iakttagelser och bedömning om barn- och utbildningsnämnden har en resursfördelningsmodell som tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. Vidare besvaras revisionsfrågorna om rektorerna upplever att det är en tydlig och förutsägbar resursfördelningsmodell och om rektorerna upplever att det finns en modell som tar hänsyn till den enskilda skolans förutsättningar och behov.

I Bilaga 1 redovisas statistik avseende parametrar som rör resursfördelning och likvärdighet. Denna redovisas både avseende kommunala grundskolor och fristående huvudmän.

För att kunna besvara revisionsfrågorna om resursfördelning inleds avsnittet med en beskrivning av skolorganisationen och de kommunala målen.

3.1. Iakttagelser

3.1.1. Kommunala mål

I Tyresö kommuns budget för 2024 finns fyra övergripande målområden med varsitt tillhörande mål som är styrande för samtliga nämnder och bolaget. Till målet "Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster för de som bor, verkar och vistas här, nu och i framtiden" finns flera indikatorer och tillhörande politisk inriktning "Vår ambition är att Tyresö ska bli Sveriges bästa skolkommun".

Samtliga nämnder har tilldelats ett övergripande uppdrag utifrån den politiska inriktningen. Uppdraget omfattar bland annat att öka likvärdigheten inom grundskolor och fritidshem.

I barn- och utbildningsnämndens plan för 2024 har nämnden brutit ner kommunfullmäktiges styrande mål till ett eget mål med bäring på granskningsområdet:

- ▶ Undervisning är målfokuserad och varierad i en miljö där barn och elever upplever trygghet, tillhörighet och välmående.

Följande indikatorer och plan för uppföljning av nämndmålet har fastställts:

Indikatorer	Uppföljning
God kvalitet på undervisningen där tidiga insatser sker	Månadsuppföljning
Behörig personal i olika yrkeskategorier	Delårsredovisning 1
Rapport från resultatdialoger och kvalitetsdialoger	Delårsredovisning 2
Elev- och föräldraenkäter (med fokus på frågor om trygghet, studiero och stöd)	Delårsredovisning
Kunskapsresultat	Årsredovisning
Likabehandlingsarbete, förebyggande och aktiva åtgärder	
Hälsosamtal	

Det är inte angivet vilka måttetal eller statistik som ska användas för att redovisa indikatorerna eller vilka nivåer som ska uppnås för att målet ska anses som uppnått.

3.1.2. Organisation och personalresurser

Grundskola

I Tyresö kommun finns 13 kommunala grundskolor, en anpassad grundskola och en modesmålsenhet med totalt omkring 5 630 elever. Fem av skolenheter har årskurs F-6, tre enheter har F-9, en enhet har F-3 och två skolenheter har årskurs 7-9 varav en enhet har profilklasser i musik åk 4-9 respektive i idrott åk 7-9.

I kommunen finns även 3 fristående grundskolor med totalt omkring 1 300 elever, två skolenheter har F-6 och en skolenhet har 4-9.

Sex kommunala skolenheter och två fristående skolenheter är geografiskt placerade i kommunens centrala områden. Resterande nio skolenheter är placerade i kommundelarna Krusboda, Trollbäcken och Östra Tyresö.

I kommunen finns lärarresurser motsvarande cirka 465 heltidstjänster. I de kommunala grundskolorna har 89 procent av de heltidsanställda lärarna lärarhögskoleexamen och behörighet i minst ett ämne i grundskolan. Tyresö kommun ligger därmed något högre än riket (86 procent).

Den skolenhet med lägst andel lärare med pedagogisk högskoleexamen är Stimmets skola (79), resterande skolenheter har en behörighet om minst 82 procent. I *Verksamhetsberättelse barn- och utbildningsförvaltningen 2023* finns uppföljning av andel barn/elever per årsarbetare och lärarbehörighet. Där framgår att behöriga lärare uppges ligga på en bra nivå i Tyresös skolor i jämförelse med rikssnittet men lägre i jämförelse med länet. Andel behöriga lärare har sjunkit något i jämförelse med tidigare år.

Gällande antalet elever per lärare varierar det, mellan 11-14 elever per lärare, med undantag för tre skolenheter (Fornuddens skola, Krusboda skola och Sofiebergs skola) som har något högre, mellan 16-17 elever per lärare, se bilaga 2 tabell 1. I verksamhetsberättelsen framgår att antal elever per lärare ligger högt i förhållande till rikssnittet men i nivå med övriga Stockholms läns kommuner.

Fritidshem

Det finns 11 kommunala fritidshem, fritidsklubb samt profilfritids.² De tre fristående grundskolorna har också egna fritidshem.

Totalt är omkring 2 550 elever inskrivna på kommunalt fritidshem, 335 elever på fristående fritidshem och omkring 130 elever på fritidsklubb. I kommunen finns barn- och fritidspersonal motsvarande cirka 184 heltidstjänster inom de kommunala fritidshemmen. Den största yrkesgruppen består av utbildade barnskötare (42 procent), se tabell 2 i bilaga 2.

Elevhälsa

I Tyresö kommun är elevhälsan organiserad centralt vid barn- och utbildningsförvaltningen och lokalt genom elevhälsoteam på varje skolenhet.

Den medicinska barn-och elevhälsan har 13 skolsköterskor, 5 skolpsykologer och en skolläkare. Skolsköterskorna och skolpsykologerna arbetar på någon/några skolor var medan skolläkaren roterar på samtliga skolor. Inom den pedagogiska barn-och elevhälsan, RUC, arbetar specialpedagoger, talpedagog och IT-pedagog. På förvaltningsnivå beslutas om exempelvis myndighetsutövning inom skolplikt, närvaroteam, externa placeringar, tilläggsbelopp och verksamhetsstöd. Det finns även två närvarostrateger och två resurssamordnare.

Fördelningen av centrala elevhälsan beskrivs vid intervjuer baseras på behov, elevunderlag och basuppdraget. Det finns ingen fast fördelningsnyckel eller mål för hur många elever en skolsköterska eller psykolog ska ansvara för.

Elevhälsoteamen på respektive skolenhet ska vara en stödfunktion till enskilda pedagoger och arbetslag. I elevhälsoteamen ingår rektor, skolkurator, skolpsykolog, lärare med specialpedagogisk kompetens, skolsköterska och vid behov skolläkare.

Det finns totalt 90 heltidstjänster inom elevhälsan på lokal nivå. De tre största yrkesgrupperna utgörs av elevassistenter/resurser motsvarande 26 tjänster, speciallärare 23 tjänster och lärarassistenter 14 tjänster. Därtill finns resurspersoner, specialpedagoger, skolkuratorer och studie- och yrkesvägledare.

Vid intervju framgår att rektorerna är positiva till hur elevhälsan är organiserad och att elevhälsoresurserna kan omfördelas mellan skolenheterna vid behov.

---

² Fritidsklubbar erbjuder eftermiddagsverksamhet för elever i årskurs 4-6 och finns på Nyboda skola och Kumla skola. Fritidsklubbarna omfattas inte av läroplanens skrivningar och mål för fritidshem. Fritidsklubbarna drivs i samarbete med kommunens egna fritidsgårdar. Profilfritids bedrivs i samverkan med tre kommunala föreningar - Hanvikens SK, Tyresö FF och Tyresö Handboll. Profilfritids erbjuds för elever i årskurs 3-6 och verksamheten lyder inte under skollagen.

3.1.3. Resursfördelning

Skolverkets statistik visar att kommunens genomsnittskostnad år 2022 var 109 600 kronor per elev.³ Genomsnittskostnaden är något lägre än de fem kommuner som motsvarar Tyresö kommun enligt Koladas verktyg *Liknande kommuner och regioner*⁴ (117 960 kronor) och lägre än riksnittet (126 700 kronor).

Skolverkets statistik visar vidare att kommunens genomsnittskostnad för fritidshemsverksamheten år 2022 var 59 500 kronor per inskrivet barn. Den genomsnittliga kostnaden är väsentligt högre än för kommunerna som liknar Tyresö (36 000 kronor) och högre än riksnittet (44 400 kronor).

Nettokostnadsavvikelsen redovisar skillnaden mellan faktiskt och förväntad kostnad för en verksamhet. Ett positivt resultat indikerar ett högt kostnadsläge, på grund av högre ambitionsnivå och/eller lägre effektivitet. Ett minusresultat indikerar att kostnaden är lägre än statistiskt förväntad, på grund av lägre ambitionsnivå och/eller högre effektivitet.

Koladas statistik visar att kommunens grundskolor har en negativ nettokostnadsavvikelse på 10,5 procent för år 2023. Detta indikerar en lägre ambitionsnivå och/eller högre effektivitet. Under perioden 2019-2022 har skolorna haft en negativ avvikelse som varierat mellan 8,3 procent och 12 procent. Kommunens fritidshem⁵ har å sin sida haft en positiv nettokostnadsavvikelse under perioden 2019-2022, som lägst 6 procent (2019) och som högst 32,8 procent (2022). För år 2023 var avvikelse 31,2 procent.

I den granskning av lärares förutsättningar i Tyresö kommun som revisionen genomförde under 2023 konstaterades att det finns ett system för resursfördelning som beaktar fördelning av resurserna mellan skolenheterna efter elevernas behov. Lärarbehörigheten beskrevs också som förhållandevis god vilket skapade goda förutsättningar för lärarna. Granskningen noterade dock att den socioekonomiska fördelningen var låg i förhållande till den totala budgeten och att den inte förändras årligen i förhållande till budget, volym eller behov, vilket innebar att den i praktiken minskat årligen. I granskningen framkom också att resursfördelningsmodellen inte var antagen av nämnden.

I granskningen lämnades fem rekommendationer:

- ▶ Justera den socioekonomiska fördelningen i förhållande till den totala budgeten.
- ▶ Fastställa resursfördelningsmodellen, det vill säga vilka principer resurserna fördelas enligt.

---

³ 2022 är det senaste året med tillgänglig statistik vid tidpunkten för granskningen. Statistiken avser kostnaden för grundskolor med kommunal huvudman. Kostnaden avser lokaler och inventarier, undervisning, skolmåltider, utbildningsutrustning, bibliotek samt elevvård/elevhälsa.

⁴ Koladas verktyg *Liknande kommuner och regioner* visar att följande fem kommuner som liknar Tyresö kommun 2023 utifrån Koladas nyckeltal Sammanvägt resultat i grundskolan: Österåker, Lerum, Vallentuna, Skara och Enköping.

⁵ Statistiken inkluderar kommunens öppna fritidsverksamhet - fritidshem och profilfritids.

- ▶ Stärka och följa upp så att pedagogisk personal känner sig trygga och välinformerade om rutiner och arbetssätt kring ledning och stimulans för samtliga elever.
- ▶ Särskilt bevaka de skolor som sticker ut negativt avseende upplevt stöd från rektor, och vidta åtgärder för att säkra en positiv utveckling.
- ▶ Kontinuerligt följa upp lärarnas förutsättningar och syn på sin arbetssituation och sin arbetsmiljö.

I nämndens svar på granskningen framgår att förvaltningen föreslår att resursfördelningsmodellen 2024 ska övergå till en fast procentsats kopplat till kommunbidraget. Det innebär att det socioekonomiska bidraget följer indexuppräknningen. Barn- och utbildningsnämnden antog den nya resursfördelningsmodellen för 2024 i november 2023.

I beslutet om den nya modellen framgår att ett grundbelopp fastställs årligen för varje elev⁶. Grundbeloppet baseras på ett basbelopp som ska täcka undervisning, verktyg för lärande, måltider, elevhälsa och övrig administration. Kostnader i form av undervisning, extra anpassningar och särskilt stöd till elever som riskerar att inte nå målen och individuell anpassning, ska även det täckas av basbeloppet.

Den socioekonomiska fördelningen används för att fördela resurser utifrån barns och elevers olika socioekonomiska bakgrund i syfte att kompensera skillnader. Statistik inhämtas från SCB en gång per år. I resursfördelningsmodellen framgår att Tyresö kommuns socioekonomiska fördelning utgår från en modell som Sveriges Regioner och Kommuner (SKR) rekommenderar och som tar hänsyn till om:

- ▶ Barnet invandrat till Sverige senaste 2 åren,
- ▶ Barnet invandrat till Sverige 3-6 år sedan
- ▶ Barnets vårdnadshavare har högst förgymnasial utbildning och gymnasialutbildning,
- ▶ Barnet bor med en vårdnadshavare
- ▶ Familjen har försörjningsstöd

I budgeten för 2024 framgår att det socioekonomiska tillägget har ökat från föregående år (35,5 mnkr) till 38,2 mnkr för 2024. Det framkommer att den socioekonomiska fördelningen är 2,5 procent för förskola och 4,3 procent för grundskola. Vidare framgår bland annat den totala summan av stödet som respektive skola får ta del av samt summan per elev per skola, se bilaga 2 tabell 1.

I tabellen i bilagan syns också det indexvärde som en skola får av Skolverket i framräkningen av statsbidraget likvärdig skola. Om en skola har förutsättningar i nivå med riksnittet har skolan värdet 100, skolorna med sämre socioekonomiska

---

⁶ Resursfördelningsmodellen är inte den faktiska fördelningen utan en beskrivning av principerna för fördelning, t.ex. vilka delar resursfördelningen beräknas utifrån och vad som gäller vid fördelning för t.ex. olika åldrar/årskurser och socioekonomiskt index.

förutsättningar jämfört med rikssnittet har skolan ett värde över 100 och skolor som har bättre socioekonomiska förutsättningar jämfört med rikssnittet har ett värde under 100.⁷ Värdena för de kommunala grundskolorna i Tyresö kommun varierar mellan 42,8 och 199,3. Totalt har nio skolor ett index under 100 och fyra skolor över 100.

Samtliga grundskolor i kommunen får ta del av den socioekonomiska fördelningen och det finns ingen nedre tröskel för vilka skolor som tilldels medel utifrån posten socioekonomisk kompensation. Vi noterar att det finns en viss koppling mellan högt socioekonomiskt index och lägre lärartäthet per elev, se tabell 1 i bilaga 2. Det gäller främst skolorna Njupkärrs skola, Nyboda skola och Stimmets skola. Vi noterar att dessa skolor även har något lägre andel lärare med pedagogisk högskoleexamen än resterande skolor i kommunen.

Utöver grundbeloppet kan skolorna också ta del av:

- ▶ Verksamhetsstöd

Beviljas för elever med extraordinärt stödbehov, insatser för svenska som andra språk samt nyanlända elever. Stöd tilldelas även till skolor som har centrala lärstudios,⁸ se tabell 3 i bilaga 2. I intervjuer framkommer att förutsättningarna för att få verksamhetsstöd reviderades i januari 2023 för att vara mer i linje med lagstiftningen. Intervjuade rektorer uppger att revideringen har varit kännbar för verksamheten eftersom en mer restriktiv tolkning av vad som är extraordinärt stöd har tillämpats.

- ▶ Statsbidraget *Likvärdig skola*⁹

Fördelning av bidraget uppges beslutas av förvaltningsledning, controller och verksamhetsutvecklare. Intervjuade uppger att bidraget främst har gått till olika former av utbildningsinsatser för personal och vikariekostnader för att frigöra ordinarie personal för kompetensutveckling.

- ▶ Övriga riktade statsbidrag

Tyresö ansöker även om riktade statsbidrag med bäring på likvärdighet i skolan, exempelvis insatser för nyanlända elever.

Nämnden fattar beslut om respektive skolas totala budget, rektor ansvarar vidare för att internt inom skolan fördela resurserna. Intervjupersoner anger att Tyresö

---

⁷ Indexvärdet bygger på en modell som tar hänsyn till de faktorer som påverkar sannolikheten att en elev blir behörig till ett nationellt program i gymnasieskolan. Modellen inkluderar ett antal variabler, bland annat vårdnadshavarnas utbildningsnivå, året när eleven invandrade till Sverige och elevens kön.

⁸ Lärstudios ingår i det som skollagen benämner som särskild undervisningsgrupp. Särskild undervisningsgrupp är en insats som kan beviljas genom beslut om ett åtgärdsprogram för en elev som riskerar att inte nå målen för utbildningen.

⁹ Statsbidraget beviljas av Skolverket till kommunen för att utöka resurser för att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i förskoleklass, grundskola och fritidshem. Läs mer under avsnitt 4.1.4.

kommun vill främja frihet i organisationen och lämna stort utrymme för rektor att själv utforma sin verksamhet.

3.1.4. Rektorernas uppfattning

I enkätundersökningen som genomförts inom ramen för granskningen uppger rektorerna att de i stor utsträckning vet vad resurstilldelningen till den egna skolan grundar sig på. 70 procent instämmer helt/till stor del med påståendet "Jag känner till de resursfördelningsprinciper som råder för fördelning av resurser till kommunens grundskolor".

Enkäten visar att 50 procent av de svarande regelbundet för samtal med närmaste chef eller förvaltningschef om hur fördelade resurser till sin grundskola och fritidshem påverkar elevers resultat. Dock upplever de i liten utsträckning att dessa dialoger påverkar den faktiska resurstilldelningen. Enkätsvaren visar att enbart 10 procent svarade att de instämmer helt/till stor del med påståendet "Min dialog med områdes- och förvaltningsnivån har betydelse för resurstilldelningen till min grundskola och fritidshem kommande år".

I allmänhet uppfattar rektorerna i låg utsträckning att det ekonomiska resursfördelningssystemet i kommunen tar god hänsyn till grundskolornas behov. 30 procent av de svarande instämmer helt eller till stor del i påståendet "Det ekonomiska resursfördelningssystemet i kommunen tar god hänsyn till behov som min grundskola har" samt "Det ekonomiska resursfördelningssystemet i kommunen tar god hänsyn till behov som mitt fritidshem har".

På frågan "Om min grundskola hade mer ekonomiska resurser skulle jag prioritera att..." fick alternativen "Öka lärartätheten", "Anställa speciallärare eller specialpedagoger" och "Anställa mer övrig personal inom elevhälsan, t.ex. kurator" flest svarande. På motsvarande fråga om mer resurser till fritidshemmet fick alternativen "Öka personaltätheten", "Kompetensutveckling för personalen" och "Höja vissa fritidspedagogers lön" samt "Lokaler för inomhusaktiviteter" flest svarande.

Mer information om enkäten framgår av bilaga 3.

3.2. Bedömning

I granskningen 2023 bedömdes att det finns ett system för resursfördelning som också beaktar en ändamålsenlig fördelning av lärarresurserna mellan skolenheterna. Vi ansluter oss till den bedömningen och ser positivt på att nämnden nu i enighet med lämnade rekommendationer också har en resursfördelningsmodell som är politiskt antagen och där den socioekonomiska delen utgör en procentsats av budgeten.

Nämnden behöver nu följa upp inte bara vad resurserna används till utan om det leder till att huvudmannen lyckas kompensera för elevers olika förutsättningar och behov. Uppföljning med statistik, analys och eventuellt åtgärder kan med fördel genomföras inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet och behöver omfatta

inte enbart beskrivningar av vad pengarna använts till utan också analyser om vad det har fått för faktisk effekt på elevernas måluppfyllelse.

I enkäten uppger sju av tio rektorer att de känner till principerna för tilldelning av resurser till kommunens grundskolor. Gällande fritidshem känner hälften av rektorerna till principerna. Få av rektorerna upplever att resursfördelningssystemet tar god hänsyn till behov som grundskola och fritidshem har. Vi bedömer att förutsägbarheten i resursfördelningen kan stärkas ytterligare, särskilt avseende fritidshemmen och fördelningen av verksamhetsstöd.

Resultatet av enkäten visar att rektorerna upplever att de delvis har en regelbunden dialog med områdes- och förvaltningsnivå kring tilldelning. Få av rektorerna upplever att dialogen har en faktisk påverkan på resurstilldelningen till grundskola och fritidshem. På frågan om resursfördelningsmodellen tar hänsyn till den egna skolans och fritidshemmets behov och förutsättningar instämmer bara tre av tio rektorer. Vår slutsats är att rektorerna upplever att de har en dialog om budgeten men att den i liten utsträckning får betydelse för tilldelningen som upplevs som dåligt anpassad till de behov som finns.

4. Systematiskt kvalitetsarbete

I avsnittet redovisas bedömning avseende om nämnden gör jämförelser och analyser kring elevernas måluppfyllelse på de kommunala grundskolorna och om de bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete för att kompensera för elevers olika förutsättningar och behov. För att kunna besvara frågan ger vi en översiktlig bild av elevernas måluppfyllelse och det systematiska kvalitetsarbetet.

4.1. Iakttagelser

4.1.1. Måluppfyllelse grundskolan

I tabellen nedan framgår att andelen elever som uppnår kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 6 är högre i Tyresö kommun i jämförelse med riket. Två skolor ligger under riksnittet medan fyra skolor ligger över riksnittet, och en skola har samma resultat som riksnittet. Skillnaden mellan den skola med högst och lägst resultat i kommunen är drygt 15 procentenheter. Flera skolor har få elever i åk 6, det medför att en enskild elev ger stor procentuell påverkan på resultatet och måste därav tolkas med försiktighet.

Tabell 1. Kunskapsresultat årskurs 6, - kommunal huvudman, läsåret 2022/2023

	Antal elever åk 6	Andel procent som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, åk 6
Riket ¹⁰	125 730	71,2
Tyresö kommun (kommunala skolor)	532	73,3
Tyresö kommun (samtliga huvudmän)	726	73,4
Bergfotens skola	30	76,7
Fornuddens skola	103	84,5
Fårdala skola	45	68,9
Hanvikens skola	46	78,3
Krusboda skola	43	72,1

¹⁰ Statistik för riket avser samtliga huvudmän.

Kumla skola	45	68,9
Njupkärrs skola	40	.. ¹¹
Nyboda skola	17	~100 ¹²
Sofiebergsskolan	..	..
Stimmets skola	32	..
Strandskolan	74	81,1
Tyresö skola	55	~100

Källa: Skolverket. Statistikrapport: Terminsbetyg åk 6 - Andel som uppnått kunskapskraven, läsåret 2022/2023.

I Tyresö kommun är andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9 77 procent. Siffran är högre än riksnittet (71 procent).

Skillnaderna mellan den skola med högst respektive lägst resultat avseende kunskapskraven i alla ämnen är betydligt större i åk 9 jämfört med åk 6. Mellan den skola som har högst respektive lägst måluppfyllelse skiljer det 43 procent.

Elever som är behöriga till yrkesprogram ligger i Tyresö på 88 procent vilket är något högre än rikets 84 procent.

Genomsnittligt meritvärde är också något högre än riket men variationen mellan skolorna är stor. Drygt 70 poäng skiljer mellan den skola med högst respektive lägst meritpoäng.

Tabell 2. Kunskapsresultat årskurs 9 - kommunal huvudman, läsåret 2022/2023

Skolenhet utanför tätort kursiverad	Antal elever, åk 9	Andel procent som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	Andel procent behöriga till yrkesprogram	Genomsnittligt meritvärde
Riket	96 204	71,1	83,7	223,6
Tyresö kommun	535	77,0	88,4	229,8
Dalskolan	103	76,7	85,4	223,3
Kumla skola	147	85,7	95,9	243,5

¹¹ Om en resultatuppgift baseras på färre än tio elever dubbelprickas den i Skolverkets statistik av sekretesskäl.

¹² Om antalet som ej uppnått kunskapskraven (A-E) är färre än 5 elever, så visas andelen som uppnått A-E som ~100.

Nyboda skola	109	54,1	77,1	189,3
Strandskolan	73	97,3	~100	261,5
Tyresö skola	103	74,8	85,4	235,9

Källa: Skolverket. Statistikrapport: Slutbetyg åk 9, läsåret 2022/2023.

Skolverket räknar fram modellberäknade värden, det vill säga hur skolans elever förväntas prestera utifrån ett antal faktorer¹³. Modellberäknade värden tas fram för såväl andel som uppnått kunskapskraven i alla ämnen som för genomsnittligt meritvärde i åk 9. Skillnaden mellan det faktiska värdet och det modellberäknade värdet syns i tabell 3. Positiva värden innebär att eleverna presterar bättre än det modellberäknade värdet och omvänt visar negativa värden att skolans elever presterar sämre än det modellberäknade värdet.

Tabell 3. SALSA-värden, skillnad (residual) andel procent som uppnått kunskapskraven och genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 år 2023¹⁴

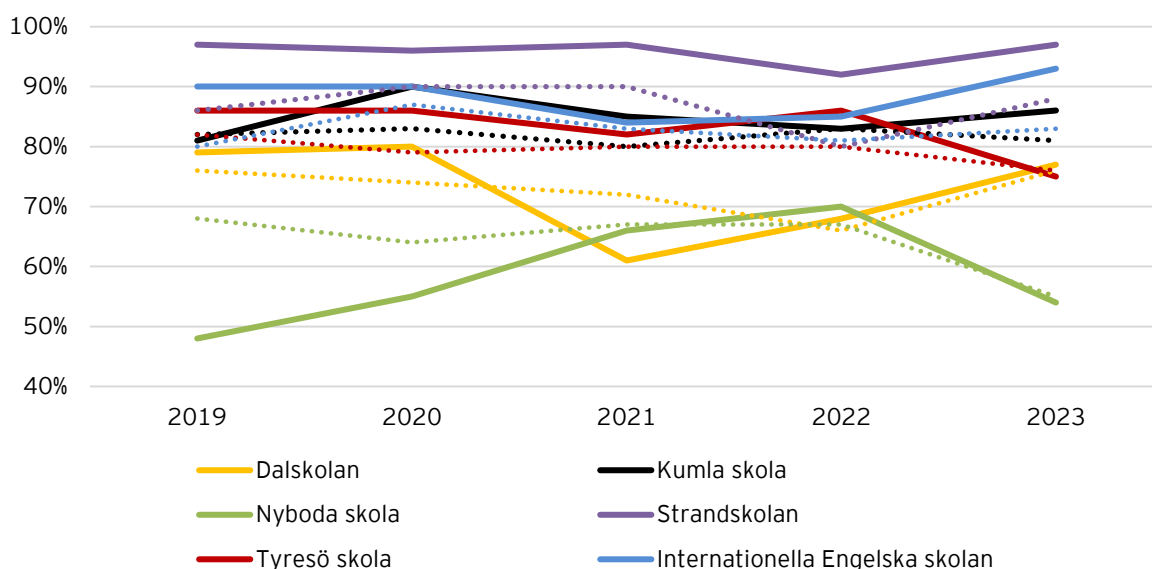
Skola	Andel procent som uppnått kunskapskraven			Genomsnittligt meritvärde		
	Faktiskt värde (F)	Beräknat värde (B)	Skillnad (F-B)	Faktiskt värde (F)	Beräknat värde (B)	Skillnad (F-B)
Nyboda skola	54	55	-1	189	197	-8
Tyresö skola	75	76	-1	236	233	2
Dalskolan	77	76	1	223	230	-7
Kumla skola	86	81	4	244	244	0
Strandskolan	97	88	10	262	255	6
Internationella Engelska Skolan	93	83	10	262	250	12

Källa: Skolverket. SALSA - Skolenheters resultat av slutbetygen i årskurs 9 med hänsyn till elevsammansättningen år 2023.

¹³ Faktorerna utgörs av föräldrars utbildningsnivå, andelen nyinvandrade elever och andel pojkar.

¹⁴ Skolorna i tabellen har kommunal huvudman med undantag för Internationella Engelska Skolan som bedrivs i privat regi.

Graf 1. Andel procent som uppnått kunskapskraven i årskurs 9, åren 2019-2023

Källa: Skolverket. SALSA - Skolenheters beräknade och faktiska resultat av slutbetygen i årskurs 9 år 2019-2023.

I grafen presenteras det faktiska värdet (fylld linje) och beräknade värdet för andelen procent som uppnått kunskapskraven (prickad linje).

I grafen noteras att Strandskolan utmärker sig med genomgående högre andel elever som uppnått kunskapskraven jämfört med det modellberäknade värdet, under perioden 2019-2023. Nybodaskolan är den enda skola som har negativ avvikelse gentemot det modellberäknade värdet inom både kunskapskraven i alla ämnen och meritvärde, även om skillnaderna är relativt små.

4.1.2. Måluppfyllelse fritidshemmet

I nämndens verksamhetsberättelse redovisas måluppfyllelsen för varje mål fördelat på förskola och grundskola. Någon motsvarande måluppfyllelse för fritidshemmen presenteras inte och inte heller annan beskrivning över verksamhetens kvalitet. Intervjuade rektorer uppger att det pågår ett arbete med att utforma en enkät riktad till vårdnadshavarna i syfte att följa upp fritidshemsverksamheten.

4.1.3. Systematiskt kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet följer ett årshjul och innehåller följande övergripande aktiviteter:

Huvudmannanivå

▶ Resultatdialoger

Dialogerna genomförs fyra gånger per läsår. Dialogen är mellan skolans rektor och skolledningen, samt personer från barn- och utbildningsförvaltningen. Vid två av tillfällena medverkar skolchefen och fokus är resultatuppföljning. Vid de andra två varierar temat men har bland annat varit digitalisering, elevhälsa eller uppföljning av respektive skolas individuella utvecklingsområden.

Vi har tagit del av sammanställningar från resultatdialoger genomförda december 2023 och februari 2024. Under dialogerna har statistik för gymnasiebehörighet, elevresultat, Skolinspektionens enkät, elevhälsans utmaningar och utvecklingsområden presenterats och diskuterats. I sammanställningen för resultatdialogen i december 2023 lyfts utmaningarna med att involvera personal på fritidshemmen mer i elevhälsoarbetet. Upplevelsen är att fritidspersonalen gärna deltar i elevhälsoarbetet och att fritidshemmets lärmiljöer behöver göras mer tillgängliga.

Enligt uppgift sammanställer verksamhetsutvecklare och skolchef en sammanfattning av resultatdialogerna, vilken sedan presenteras muntligt för nämndordförande samt återges under förvaltningens muntliga informationspunkt vid nämndsammanträdena.

▶ Rektorsmöten

Samtliga rektorer träffas tillsammans med skolchef varannan vecka i rektorsmöten. Under rektorsmöten diskuteras aktuella ärenden, exempelvis budget samt personal- och organisationsfrågor. Uppföljning av de politiska målen sker månadsvis via enkät och diskuteras på rektorsmöten.

▶ Månadsrapporter

Granskning av nämndens protokoll för perioden 2023 och första halvåret 2024 visar att nämnden varje månad tar del av en månadsrapport upprättad av förvaltningen. Månadsrapporterna för granskad period innehåller information om väsentliga händelser för förskola och grundskola, måluppfyllelse och ekonomisk prognos. I vissa månadsrapporter inkluderas händelser inom fritidshem under rubriken grundskola.

Enhetsnivå

▶ Enhetsplaner

Samtliga grundskolor ska upprätta enhetsplaner. Enligt den kommungemensamma mallen¹⁵ ska dessa innehålla skrivelser om respektive skolas systematiska kvalitetsarbete. Vi har tagit del enhetsplaner för läsåret 2023/2024 för de rektorer

---

¹⁵ Enhetsplanerna ska innehålla analys av läsåret, redovisning av målområden, riskhanteringsplan samt verksamhetens/enhetens årshjul.

som intervjuats inom ramen för granskningen. I planerna framgår att skolorna följer upp måluppfyllelsen, elevernas olika behov och förutsättningar utifrån studieresultat samt respektive skolas elevhälsa och studio. Planerna utgår ifrån föregående läsår och innehåller prioriterade områden för kommande läsår. Det uppges att nämnden följer upp enheternas arbete mot de kommunövergripande målområdena muntligt vid nämndsammanträdena.

4.1.4. Uppföljning och dokumentation av kvalitetsarbetet

Uppföljning av nämndmålen görs i delårsrapporter och i verksamhetsberättelsen. Delårsrapporten från april 2024 är den senaste uppföljningen av målet:

- ▶ Undervisningen är målfokuserad och varierad i en miljö där barn och elever upplever trygghet, tillhörighet och välmående.

Nedanstående tabell är en sammanställning utifrån nämndens uppföljning av indikatorer i delårsrapporten.

Indikatorer	Uppföljning av indikatorer
Behörig personal i olika yrkeskategorier	Statistik för andelen med följande examen presenteras: <ul style="list-style-type: none"> ○ Förskolläraryxamen ○ Pedagogisk högskoleexamen inom fritidshem ○ Lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, åk 1-9
Elev- och föräldraenkäter (fokus på trygghet, studiero och stöd)	Resultatet presenteras genom redovisning av tre påståenden som fick högst värden i enkäten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Barns trivsel, 97 procent ○ Förtroendet för pedagogerna, 96 procent ○ Barnens trygghet, 95 procent
God kvalitet på undervisning där tidiga insatser sker	Redovisning av väsentliga händelser, exempelvis: <ul style="list-style-type: none"> ○ Våldsförebyggande arbete ○ Utbildning av skolsköterskor ○ Samverkan kring TSI (tidiga samordnade insatser)

Måluppfyllelsen baseras på självskattning och bedöms i nämndens rapport som uppfylld för perioden januari 2024 till april 2024. Det finns inga fastställda målvärden för när ett mål bedöms vara uppnått. Vi noterar att enkätsvar som har fått ett lägre värde i elev- och föräldraenkäter inte redovisas. Det är endast de tre påståendena som fått högst värden i enkäten som presenteras.

I huvudmannens *Sammanställning av resultat i grundskola 2022/23* beslutad av nämnden den 29 november 2023 presenteras studieresultaten för kommunens elever. Resultatet redovisas genom statistik för flera år för betyg i grundskola, resultatsammanställning för årskurs 6 och årskurs 9 samt jämförelse av resultat mellan bland annat kön, nyinvandrade elever och skolenheter över tid. Någon statistik för kommunens fritidshem redovisas inte i sammanställningen.

4.1.5. Likvärdig grundskola och fritidshem

Skolverkets likvärdighetsbidrag infördes hösten 2018 och ska användas för att skapa bättre förutsättningar för en mer likvärdig skola. Statsbidraget baserar sig på index som räknas fram för varje skola och utifrån dessa erhåller varje kommun en ram att ansöka om. För Tyresö kommun är den totala ramen för likvärdighetsbidraget år 2023 22,5 miljoner kronor. Intervjuade uppger att i princip hela statsbidraget, omkring 95 procent, går ut till enheterna.

Indexet är konstruerat så att en skola med förutsättningar i nivå med rikssnittet har värdet 100 och skolor med ett värde under 100 har bättre socioekonomiska förutsättningar jämfört med rikssnittet. Indexvärdet bygger på en modell som tar hänsyn till de faktorer som påverkar sannolikheten att en elev blir behörig till ett nationellt program i gymnasieskolan.¹⁶ Av tabellen i bilagan framgår det att Njupkärrs skola är den skola med högst socioekonomiskt index (199,3) och Sofiebergs skolan har lägst index (36,9).

I en sammanställning listas ett 30-tal insatser med koppling till likvärdighetsbidraget 2023. Insatserna omfattar bland annat följande områden:

- ▶ Kompetensutveckling av lärare och skolledare
- ▶ Betyg och bedömning
- ▶ Förebyggande och hälsofrämjande insatser
- ▶ Olika lärverktyg

Lärstudios riktar sig till elever med ett mycket omfattande behov av särskilt stöd för att de riskerar att inte nå målen för utbildningen. Rektor på elevens skola ansöker om plats på någon av de kommungemensamma lärstudiorna och beslut fattas av barn- och elevhälsan.

I Tyresö finns följande kommungemensamma lärstudios:

- Årskurs 1-3 på Sofiebergsskolan
- Årskurs 4-6 på Krusboda skola
- Årskurs 7-9 på Nyboda och Kumla skola
- Årskurs 4-9 med behandling på Tyresö skola¹⁷
- Årskurs 4-6 på Fårdala skola för elever med generell språkstörning samt inriktning tal-och språk

I Tyresö finns även *Återvändarskolan* som är en särskild undervisningsgrupp med inriktning på att hjälpa elever med hög frånvaro tillbaka till skolan. Rektor ansöker om plats och beslut fattas av barn- och elevhälsan.

På kommunens resurs- och utvecklingscentrum (RUC) finns specialpedagoger, tal- och språkpedagog, IKT-utvecklare (informations- och kommunikationsteknik) samt

---

¹⁶ Modellen inkluderar ett antal variabler, bland annat vårdnadshavarnas utbildningsnivå, året när eleven invandrade till Sverige och elevens kön.

¹⁷ Behandling för elever som har behov av det för att tillgodogöra sig sin skolgång. Plats på lärstudio med behandling sökes via socialtjänsten.

beteendevetare. Skolorna tar kontakt med RUC och stödet erbjuds till pedagoger och rektorer.

Nämnden har inte regelbundet tagit del av återrapportering av elevers prestationer i de centrala lärostudierna. I delårsrapport från september 2023 återges antal elever som gick ut årskurs 9 från den centrala lärostudion och antalet elever behöriga för nationellt program på gymnasieskola.

I sammanställningen av resultatdialogen i februari 2024 framgår att flera skolor sett brister i likvärdighet i betygssättningen och satt in åtgärder kring detta, till exempel försteläraryupdrag.

Rektorer och lärare vid skolenheterna uppges årligen genomföra analyser av elevernas resultat både på individnivå och för respektive klass genom att inhämta information från plattformen Vklass.¹⁸ Resultatet sammanställs på arbetslagsnivå, gruppnivå och klassnivå. Utifrån behoven som identifierats uppges att varje arbetslag tar fram en anpassad åtgärdsplan.

Representanter för samtliga fritidshem i Tyresö deltar i ett nätverk som ses fyra gånger per läsår. Chef för mångfaldsenheten, speciallärare och specialpedagoger ingår i ett nätverk inriktat på elever som läser svenska som andra språk och träffas fyra gånger per läsår.

4.2. Bedömning

Vi bedömer att nämnden har säkerställt att kvalitetsarbetet inom grundskolan dokumenteras på ett tillfredställande sätt, på såväl enhetsnivå som övergripande nivå. Det finns en struktur för arbetet med regelbundna dialogmöten som dokumenteras liksom en mall för att upprätta enhetsplaner på enhetsnivå. Nämnden tar dock i begränsad utsträckning del av skriftlig dokumentation från exempelvis dialogmötena eller enhetsplanerna utan får del av informationen muntligen under sammanträdena. Nämnden kan överväga att i större utsträckning ta del av skriftliga analyser eller sammanställningar för att på så sätt öka systematiken och möjligheter att vara förberedd och ställa frågor, följa utvecklingen över tid eller besluta om åtgärder.

I den dokumentation som finns är bedömningen att nämnden delvis gör jämförelser och analyser kring elevernas måluppfyllelse. På huvudmannanivå finns ett omfattande material som visar på skillnader mellan exempelvis skolenheter, kön eller utifrån vårdnadshavarnas utbildningsnivå men analysen behöver utvecklas när det gäller orsaker till resultaten.

I resultatsammanställningen konstateras exempelvis att föräldrarnas utbildningsnivå påverkar elevernas prestationer liksom att behörigheten varierar mellan skolor. Det behöver förtydligas vilka insatser som huvudmannen genomför för att utveckla utbildningen. Bedömningen blir därmed att nämnden delvis brister i

---

¹⁸ Vklass är en digital plattform som används av lärare, elever och föräldrar för att exempelvis ta del av närvarostatistik, omdömen, resultat och studieplan.

att kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Den redan omfattande uppföljningen och dokumentationen behöver ligga till grund för en utvecklad analys av orsakerna till de resultat som framkommer. Inte minst i förhållande till de nya skrivningarna i skollagen från 2022, om att huvudmannen ska analysera orsakerna till de resultat som kommer fram vid uppföljningen av verksamheten, behöver nämnden fortsätta att utveckla sitt arbete. I dagsläget bedömer vi att det finns mycket beskrivningar men få analyser som visar på vad som påverkar resultatet och möjligheten att nå de nationella målen.

För fritidshemmen är bedömningen att nämnden inte har säkerställt ett systematiskt kvalitetsarbete varken på huvudmänna- eller enhetsnivå. Det finns inga mål eller indikatorer gällande fritidshemsverksamheten som följs upp av nämnden och det saknas också dokumentation inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet som visar på fritidshemmens måluppfyllelse, kvalitet eller likvärdighet. Detta bedöms som en brist.

Vidare är vår bedömning att nämnden delvis bedriver ett arbete inriktat på ökad likvärdighet inom grundskolan. Vi grundar vår bedömning på att nämnden har uppföljning av de nationella kunskapsmålen, men det föreligger fortfarande stora skillnader mellan skolenheterna och i dokumentationen framkommer att det finns en bristande likvärdighet avseende betygssättningen. Skillnaderna mellan kommunens skolor avseende måluppfyllelse bedöms också som betydande. Nämnden bedöms inte i tillräcklig utsträckning ha beslutat om insatser för att utveckla utbildningen och öka likvärdigheten.

Slutligen bedöms att uppföljningen av nämndmålen behöver utvecklas. Vår bedömning är att flera av de indikatorer som finns inte på ett tydligt sätt visar vad det är som ska mätas eller redovisas. Ett exempel är indikatorn "God kvalitet på undervisningen där tidiga insatser sker" där det inte framgår vad det är som faktiskt ska redovisas. Detsamma gäller indikatorn hälsosamtal. Hälsosamtalen kan absolut tjäna som en källa till information som kan användas i bedömningen av måluppfyllelsen men nämnden behöver specificera vad det är som ska redovisas. Vidare finns inga fastslagna målnivåer som visar på om målen uppnås och det finns en risk att enbart de indikatorer som visat på högst resultat lyfts upp i redovisningen, vilket är fallet med föräldra- och elevenkäten. Sammantaget ser vi en risk för att redovisningen av måluppfyllelsen inte blir rättvisande, att bedömningen av måluppfyllelsen inte blir transparent och systematisk. I förlängningen kan det leda till att nödvändiga åtgärder inte vidtas.

5. Slutsats

Den sammanfattande bedömningen är att barn- och utbildningsnämnden delvis säkerställer ett ändamålsenligt arbete för att skapa likvärdighet mellan kommunens grundskolor och fritidshem.

I granskningen 2023 bedömdes att det finns ett system för resursfördelning som också beaktar en ändamålsenlig fördelning av lärarresurserna mellan skolenheterna. Vi ansluter oss till den bedömningen och ser positivt på att nämnden nu i enighet med lämnade rekommendationer också har en resursfördelningsmodell som är politiskt antagen och där den socioekonomiska delen utgör en procentsats av budgeten. Nämnden behöver följa upp inte bara vad resurserna används till utan om det leder till att huvudmannen lyckas kompensera för eleverns olika förutsättningar och behov. Vidare behöver transparensen och förutsägbarheten öka avseende fördelningen till fritidshemmet och gällande verksamhetsstöd.

Arbetet med kvalitet och likvärdighet är betydligt mer välutvecklat när det gäller grundskolan i jämförelse med fritidshemmen. Inom grundskolan finns i stor utsträckning dokumenterade resultatuppföljningar på både huvudmannan- och enhetsnivå. Det finns omfattande dokumentation som visar på exempelvis utveckling över tid och jämförelser mellan skolenheter och kön. Detta inte minst i förhållande till de nya skrivningarna i skollagen från 2022, om att huvudmannen ska analysera orsakerna till de resultat som kommer fram vid uppföljningen av verksamheten, behöver dock nämnden utveckla sitt arbete och besluta om åtgärder för att öka måluppfyllelsen och likvärdigheten. I dagsläget bedömer vi att det finns mycket beskrivningar men få analyser som visar på vad som påverkar resultatet och möjligheten att nå de nationella målen. Skillnaderna mellan måluppfyllelsen i åk 9 är också stor mellan de fem kommunala grundskolor med högstadium och arbetet behöver utvecklas.

Vad gäller fritidshemmen bedömer vi att nämnden brister i sitt ansvar att säkerställa en likvärdig verksamhet. Det saknas i stor utsträckning mallar och skriftlig dokumentation som visar på förutsättningar och måluppfyllelse i verksamheten, både på enhets- och huvudmannanivå. Utan denna uppföljning är det svårt att analysera verksamheten och eventuellt besluta om insatser för att öka kvaliteten och likvärdigheten.

Revisionsfråga	Svar
Har nämnden en resursfördelningsmodell som tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov?	Ja. Nämnden har en politiskt beslutad resursfördelningsmodell som också fördelar resurser utifrån socioekonomiska faktorer. Nämnden behöver dock följa upp vad pengarna används till och om resurserna förmår att kompensera för elevernas olika förutsättningar och behov.

<ul style="list-style-type: none"> ▶ Upplever rektorerna att det är en tydlig och förutsägbar resursfördelningsmodell? ▶ Upplever rektorerna att resursfördelningsmodellen tar hänsyn till den enskilda skolans förutsättningar och behov? 	<p>Delvis. Transparensen och förutsägbarheten behöver öka avseende framförallt fritidshemmen och verksamhetsstöd.</p> <p>Nej. Enbart tre av tio rektorer uppger att resursfördelningsmodellen tar hänsyn till den enskilda skolans förutsättningar och behov.</p>
<p>Gör nämnden jämförelser och analyser kring elevernas måluppfyllelse på de kommunala grundskolorna?</p>	<p>I liten utsträckning. Det finns omfattande beskrivningar av elevernas måluppfyllelse avseende kunskapsuppdraget i grundskolan. Däremot kan nämnden utveckla sitt arbete med analys och beslut med anledning av resultaten. Även arbetet med indikatorer behöver utvecklas. Gällande fritidshemmet är bedömningen att nämnden brister i uppföljning, analys och beslut om åtgärder avseende måluppfyllelse och kvalitet i fritidshemmet.</p>
<p>Sker det ett aktivt arbete avseende att skapa likvärdighet mellan grundskolor och fritidshem?</p>	<p>I liten utsträckning. Det finns flera pågående insatser för att öka likvärdigheten mellan grundskolorna men få av dessa är beslutade av nämnden och skillnaderna mellan skolorna vad gäller måluppfyllelse är stora mellan kommunens grundskolor. Avseende fritidshemmen finns få insatser och som konstaterats tidigare saknas dokumenterade uppföljningar, analyser och politiska beslut om åtgärder.</p>
<p>Har nämnden säkerställt att kvalitetsarbetet dokumenteras på ett tillfredställande sätt, på såväl enhetsnivå som övergripande?</p>	<p>Ja, när det gäller grundskolan. Mallar och dokumentation finns i stor utsträckning på såväl huvudmanna- som enhetsnivå.</p> <p>Nej, när det gäller fritidshemmen.</p>

Utifrån granskningsresultatet rekommenderas nämnden att:

- ▶ Säkerställa att alla rektorer vet vad tilldelningen till den egna skolan och fritidshemmet baserar sig på och att de upplever tilldelningen transparent och förutsägbar.
- ▶ Följa upp konsekvenser av resursfördelningsmodellen (inklusive SALSA-tillägg och verksamhetsstöd) med fokus på att säkerställa att resurser fördelas utifrån barn och elevers förutsättningar och behov och att resurserna får förväntad effekt.

- ▶ Säkerställa dokumentation, uppföljning och analys av fritidshemsverksamhetens måluppfyllelse och kvalitet på både enhets- och huvudmannanivå.
- ▶ Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet utveckla uppföljningen av de kommunala målen (indikatorer) samt analysen av verksamhetens måluppfyllelse samt vid behov besluta om insatser för att utveckla utbildningens måluppfyllelse och stärka likvärdigheten.

Tyresö kommun 16 september 2024

Hanna Ericsson
Certifierad kommunal yrkesrevisor
EY

Sarah Thorsell
Verksamhetsrevisor
EY

6. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Barn- och utbildningsnämndens presidium
  - Ordförande
  - 1e vice ordförande
  - 2e vice ordförande
- ▶ Barn och utbildningsförvaltningen
  - Förvaltningschef
  - Grundskolechef
- ▶ Rektorer
  - Nyboda skola
  - Njupkärrs skola
  - Fornuddens skola

Analyserade dokument

- ▶ Kommunplan 2024-2027, Tyresö kommun
- ▶ Nämnd- och förvaltningsplan 2024, barn-och utbildningsnämnden
- ▶ Verksamhetsberättelse 2023, barn-och utbildningsnämnden
- ▶ Delårsrapport 1, barn-och utbildningsnämnden
- ▶ Delårsrapport 2, barn-och utbildningsnämnden
- ▶ Resultatdialog Grundskola, december 2023 och februari 2024
- ▶ Sammanställning av resultat i grundskola, läsåret 2022/23
- ▶ Central elevhälsoplan, 2023-11-01, barn-och utbildningsförvaltningen
- ▶ Prislista 2024, Tyresö kommun
- ▶ Resursfördelningsmodell, 2023-11-29, barn-och utbildningsnämnden
- ▶ Barn-och utbildningsnämndens protokoll perioden januari 2023 - maj 2024
- ▶ Lista över genomförda insatser genom statsbidraget likvärdig skola 2024
- ▶ Politisk inriktning: En förskola och skola som ger likvärdiga förutsättningar

Bilaga 1. Revisionskriterium

Kommunallagen (2017:725)

Det är enligt 6 kap. 1 § styrelsens uppgift att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnder. Kommunstyrelsen ska, enligt 6 kap. 2 §, uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunallagens 6 kap 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

Skollagen (2010:800)

I skollagen 1 kap. 4 § framgår att utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 2 kap. 8 b § ska kommunen fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Enligt 10 § gäller samma ansvar även för rektorn att fördela inom enheten efter barn och elevers olika förutsättningar och behov.

Skollagens fjärde kapitel, *Kvalitet och inflytande*, reglerar hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas. I 3-6 § anges bland annat att:

- ▶ Huvudmannen ska systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen
- ▶ Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.
- ▶ Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare och övrig personal. Även elever och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.
- ▶ Rektor ansvarar för att kvalitetsarbetet vid enheten genomförs enligt ovanstående punkter.
- ▶ Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Om elevernas delaktighet anges vidare att de fortlöpande ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Utöver att planera, följa upp och utveckla utbildningen ska huvudmannen även analysera orsakerna till de resultat som kommer fram vid uppföljningen av

verksamheten. De insatser som genomförs för att utveckla utbildningen ska utgå från den analysen.

Fritidshemmet är en del av skolväsendet och verksamheten omfattas av bestämmelserna i skollagens kapitel 1-6. I kapitel 14 regleras specifikt Fritidshemsverksamheten. Där anges att Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen och grundskolan. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Fritidshemmet ska också främja allsidiga kontakter och social gemenskap. Enligt 7 kap §9 ska Huvudmannen ska se till att elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att eleverna även i övrigt erbjuds en god miljö.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer: Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet

Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete lyfter fram att likvärdig utbildning inte innebär att utbildningen ska vara likformig eller att alla barn och elever ska få lika mycket resurser. En likvärdig utbildning handlar i stället om att barn ska få utbildning av hög kvalitet oavsett bostadsort, kön, social eller ekonomisk bakgrund. Kvalitetsarbetet ses som en förutsättning för att kunna upprätthålla och utveckla utbildningens kvalitet.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer: Fritidshem

Enligt skollagen ska fritidshemmet stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Detta utvecklas i läroplanerna, där det framgår att undervisningen i fritidshemmet ska erbjuda eleverna rekreation och vila för hälsa och välbefinnande. Enligt läroplanerna ska begreppet undervisning ges en vid tolkning i fritidshemmet där omsorg, utveckling och lärande utgör en helhet.

I Skolverkets allmänna råd om styrning och ledning av fritidshemmet anges att huvudmannen och rektorn bör se till att eleverna har tillgång till ändamålsenliga lokaler och utemiljöer som möjliggör en varierad pedagogisk verksamhet samt stödjer elevernas lärande och utveckling såväl enskilt som i grupp. En god miljö i fritidshemmet är anpassad till elevgruppens storlek och behov samt skapar förutsättningar för en kreativ och stimulerande verksamhet. Det betyder att eleverna får vara med och påverka miljön utifrån sina egna behov, intressen och erfarenheter, vilket ger utrymme för både livliga och mer stillsamma aktiviteter i större eller mindre grupper. Huvudmannen och rektorn ansvarar för att se till att fritidshemmets lokaler och utemiljöer ger utrymme för olika typer av aktiviteter som exempelvis lek, rörelse och skapande aktiviteter.

Bilaga 2. Statistik

Tabell 1. Lärarstatistik

Skola	Antal elever	Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen (%)	Antal elever/lärare	Socio-ekonomiskt index ¹⁹	Socio-ekonomisk fördelning per år per elev (Kr)
Bergfotens skola	293	96,9	13	108,1	6 383
Dalskolan	284	96,8	12,5	98	6 738
Fornuddens skola	777	89,3	17,9	42,8	2 982
Fårdala skola	350	88,9	13	72,6	4 994
Hanviken	444	82,7	14,7	57,7	3 996
Krusboda skola	319	85,9	16,3	64,5	4 854
Kumla skola	689	86,7	11,5	54,2	4 613
Njupkärrs skola	284	85	9,2	199,3	11 651
Nyboda skola	368	87,7	11,1	152,9	9 568
Sofiebergs skolan	210	95,8	16,1	36,9	1 739
Stimmets skola	285	78,7	10,8	139,4	9 207
Strandskolan	738	95,6	14,3	43,7	3 117
Tyresö skola	664	96,3	14,5	59,8	4 611
Riket	-	86,3	11,8	-	-
Tyresö ²⁰	-	88,7	13,2	-	-
Stockholms län	-	87,4	13,1	-	-

Källa: Skolverkets elev- och personalstatistik läsåret 2023/24, maj 2024.

¹⁹ Skolverket, [Index på skolenhetsnivå, Statsbidrag skolenhet, Likvärdig skola 2024 \(skolverket.se\)](#)

²⁰ Tyresö kommun som kommunal huvudman

Tabell 2. Barn-och fritidspersonal

Fritidshem	Antal elever	Antal barn-och fritidspersonal /elev	Antal barn-och fritidspersonal per fritidshem ²¹	Andel utbildade barnskötare av barn-och fritidspersonalen (%)
Bergfoten fritidshem	210	16,1	13	38,46
Fornuddens fritidshem	332	11,4	29	12,2
Fårdala fritidshem	230	8,2	28	39,29
Hanviken fritidshem	337	10,5	32	46,8
Krusboda fritidshem	213	11,8	18	44,44
Kumla fritidshem	154	8,1	19	12,7
Njupkärr fritidshem	176	10,3	17	14,7
Sofieberg fritidshem	195	8,8	22	59,09
Stimmet fritidshem	203	8,1	25	20
Strandskolan fritidshem	320	11,8	27	44,44
Tyresö skola fritidshem	215	10,7	20	35
Stockholms län ²²	41 622	14,3	-	13,2

Källa: Statistik elev-och lärarstatistik fritidshem läsåret 2022/2023, maj 2024, Barn-och utbildningsförvaltningen och Kolada.

²¹ Inkluderar barnskötare, fritidsledare, fritidspedagog, förskolelärare, resurspedagog, resurslärare, utbildade barnskötare och förskolelärare samt lärare fritidshem.

²² Statistiken är hämtad från databasen Kolada och avser år 2023.

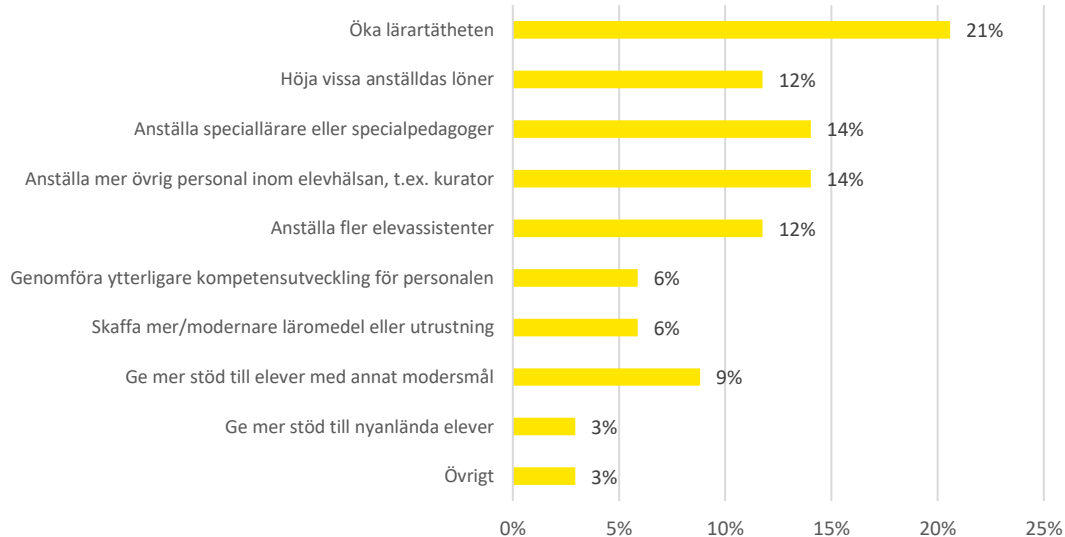
Bilaga 3. Enkät till rektorer

I granskningen har det genomförts en enkätundersökning med syftet att skapa en bild av hur rektorer upplever arbetet med resurstilldelningen och elever i behov av särskilda stödinsatser i kommunen. Enkäten har skickats ut till samtliga rektorer i Tyresö kommun. Enkäten skickades ut till totalt 15 personer och hade en svarsfrekvens på 67 procent (10 personer svarade).

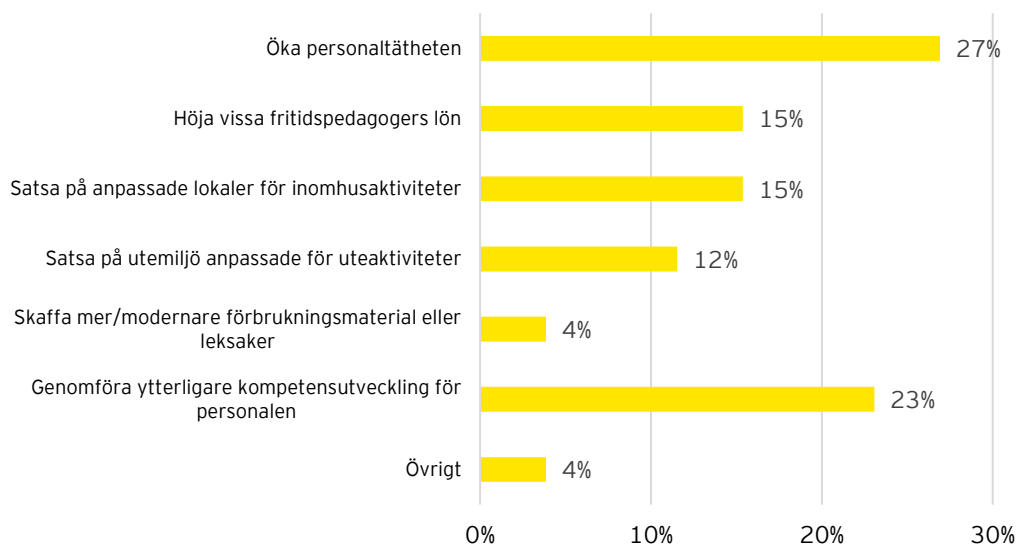
Fråga	Andel som svarat stämmer helt/till stor del
1. Jag känner till de resursfördelningsprinciper som råder för fördelning av resurser till kommunens grundskolor	70 %
2. Jag känner till de resursfördelningsprinciper som råder för fördelning av resurser till kommunens fritidshem	50 %
3. Det ekonomiska resursfördelningssystemet i kommunen tar god hänsyn till behov som min grundskola har	30 %
4. Det ekonomiska resursfördelningssystemet i kommunen tar god hänsyn till behov som mitt fritidshem har	30 %
5. Jag har ett betydande handlingsutrymme att inom min budgetram för grundskolan fatta beslut om:	
<i>Stödinsatser för elever i behov av särskilt stöd</i>	70 %
<i>Stödinsatser och studiehandledning för nyanlända elever</i>	50 %
<i>Rekrytering eller lönesättning av personal</i>	80 %
<i>Kompetensutveckling för personal</i>	70 %
<i>Skolans organisering i klasser, grupper och arbetslag</i>	80 %
<i>Läromedel eller IT-utrustning i undervisningssyfte</i>	70 %
<i>Lokalutnyttjande (t.ex. hur stora lokaler som behövs)</i>	30 %
6. Jag har ett betydande handlingsutrymme att inom min budgetram för fritidshem fatta beslut om:	
<i>Stödinsatser för elever i behov av särskilt stöd</i>	50 %
<i>Stödinsatser och studiehandledning för nyanlända elever</i>	30 %
<i>Rekrytering eller lönesättning av personal</i>	60 %
<i>Kompetensutveckling för personal</i>	50 %

<i>Skolans organisering i klasser, grupper och arbetslag</i>	70 %
<i>Läromedel eller IT-utrustning i undervisningssyfte</i>	40 %
<i>Lokalutnyttjande (t.ex. hur stora lokaler som behövs)</i>	20%
7. Om min grundskola hade mer ekonomiska resurser skulle jag prioritera att	Totalt 10 svar. Varje respondent hade möjlighet att välja upp till tre svar.

8. Om mitt fritidshem hade mer ekonomiska resurser skulle jag prioritera att	Totalt 10 svar. Varje respondent hade möjlighet att välja upp till tre svar.
---	--

<p>9. Jag för samtal med min närmaste chef/förvaltningschef om hur resurserna fördelade till min grundskola och fritidshem påverkar elevers resultat</p>	<p>50 % svarade "Regelbundet", 40 % "Mindre ofta" och 10 % "Aldrig".</p>
<p>10. Min dialog med områdes-/förvaltningsnivån har betydelse för resurstilldelningen till min grundskola och fritidshem kommande år</p>	<p>10 % svarade "Stämmer helt", 0 % svarade "Stämmer till stor del", 50% "Stämmer till viss del", 30 % "Stämmer inte alls" och 10 % "Vet inte".</p>
<p>11. Bedömer du att din skolenhet har mer, mindre eller ungefär lika mycket resurser per grundskoleelev som de genomsnittliga resurserna per elev i kommunen?</p>	<p>10 % svarade "Mer resurser per elev", 50 % svarade "Ungefär lika mycket resurser per elev" och 40 % "Mindre resurser per elev".</p>